

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247459

การศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรือนรับของเด็กโดยครอบครัวอุปถัมภ์ ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวฉวีนาฏย์ นารัตนกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600252469

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247459

การศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดยครอบครัว ในกรุงเทพมหานคร

นางสาวสนีนางุญ นารถพินิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 0 8 3 4 1 1 3 2 7

A STUDY OF THE DOCUMENTATION OF CHILDREN'S LEARNING
BY PRESCHOOL TEACHERS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Saneenad Nartpinit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Early Childhood Education
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดย
	ครูอนุบาล ในกรุงเทพมหานคร
โดย	นางสาวสนีนานฎ์ นารัตินิจ
สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี) คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ตันติวงศ์)

สื่อนาฏย นารทพินิจ : การศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดย ครูอนุบาล
ในกรุงเทพมหานคร (A STUDY OF THE DOCUMENTATION OF CHILDREN'S
LEARNING BY PRESCHOOL TEACHERS IN BANGKOK METROPOLIS)

อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.ศศิลักษณ์ ชัยนิกิจ, 121 หน้า.

247459

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กโดยครู
อนุบาลในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้
การไตร่ตรองสะท้อนความคิด และการนำเสนอสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัย คือ ครูอนุบาล จำนวน 500 คน ในโรงเรียน 4 สังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักการศึกษา
กรุงเทพมหานคร และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ
แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่และ
หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า ครูอนุบาลในโรงเรียนทั้ง 4 สังกัด จัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก
อย่างเป็นไปในทางเดียวกันโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก
ครูอนุบาลจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก ดังนี้

- 1) การวางแผน โดยกำหนดกิจกรรมที่ต้องการเก็บรวมถึงออกแบบเครื่องมือที่ใช้
ในการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมเด็ก
- 2) การจัดเก็บร่องรอยการเรียนรู้ โดยจัดเก็บหลักฐานการเรียนรู้จากผลงานศิลปะ
และภาพถ่ายของเด็ก ครูอนุบาลมิได้จัดบันทึกพฤติกรรมหรือคำพูดของเด็กขณะสอน
- 3) การไตร่ตรองสะท้อนความคิด โดยคัดเลือกผลงานเด็ก แต่มิได้สะท้อนความคิดเห็นต่อ
ผลงานหรือหลักฐานการเรียนรู้ นั้น ๆ
- 4) การนำเสนอสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กไปใช้ โดยประมวลเป็นสมุดรายงานพัฒนาการ
เด็กรายบุคคลและพอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล แล้วจึงนำไปใช้ในการประเมินพัฒนาการและ
การเรียนรู้ของเด็ก สื่อสารกับผู้ปกครอง และรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ภาควิชา : หลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา
สาขาวิชา : การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา : 2553

ลายมือชื่อนิติ สื่อนาฏย นารทพินิจ
ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

##5083411327: MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEYWORDS: DOCUMENTATION / CHILDREN'S LEARNING / PRESCHOOL TEACHERS

SANEENAD NARTPINIT: A STUDY OF THE DOCUMENTATION OF CHILDREN'S
LEARNING BY PRESCHOOL TEACHERS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS

ADVISOR: ASST.PROF. SASILAK KHAYANKIJ, Ph.D., 121 pp.

217159

The objective of this research was to study the documentation of children's learning by preschool teachers in Bangkok metropolis in four areas; 1) planning 2) documenting 3) reflecting and 4) using the documentation. Samples were 500 preschool teachers in schools under the Office of the Basic Education Commission, Office of the Private Education Commission, Department of Education Bangkok Metropolitan and Commission on Higher Education. Research instruments were questionnaire form, interview form, and survey form. Data were analyzed by frequency and percentage.

The results of the research showed that preschool teachers under all 4 commissions documented children's learning to assess child development and learning. The documentation processes were as follows;

1) planning by determining activities including designing tools used in recording and observing children behaviors.

2) documenting by collecting learning evidences from children's art works and photos. They did not record children behaviors or children's words during the activities.

3) reflecting by selecting children's work but did not reflect on their learning.

4) using the documentation by compiling data in children's report and individual portfolio and then used to assess child development and learning, communicate with parents and prepare for quality assurance.

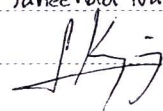
Department : Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Field of Study : Early Childhood Education

Academic Year : 2010

Student's Signature Saneenad Nartpinit

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำปรึกษาที่ดี ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ รวมทั้งให้กำลังใจ และกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีความวิริยะอุตสาหะในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ ประธานกรรมการสอบและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ดันติวงศ์ กรรมการสอบ ผู้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วรรณารัต รักสกุลไทย อาจารย์ ดร.นฤมล เนียมหอม และอาจารย์ ดร.ศิริประภา พฤทธิกุลผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาตรวจเครื่องมือ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักการศึกษากทม. กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1, 2 และ 3 และผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครทุกโรงเรียน ที่ได้กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ขอกราบขอบพระคุณคุณครูประจำชั้นอนุบาลทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลสำหรับทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณ นางสาววรินทร์ธรา ธนไวยโกเศศ นางสาวบุษยารัตน์ ปรางศรี นางสาวฉวีพรญา ซ้ายหัน รวมถึงพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย

เหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ และคอยสนับสนุนผู้วิจัยในทุกเรื่องเสมอมา ญาติมิตรทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษา และสุดท้ายนี้ขอขอบคุณ นางสาวฉัตรตรา นารถพินิจ พี่สาวที่แสนดีของผู้วิจัยที่ช่วยเหลือและสนับสนุนเป็นกำลังใจที่ดีในยามที่ย่ำแย่เสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
คำถามการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
วิธีดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดและหลักการจัดทำสารนิทัศน์.....	13
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	
ปฐมวัย.....	14
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับสารนิทัศน์.....	16
รูปแบบของสารนิทัศน์.....	17
คุณค่าและความสำคัญของสารนิทัศน์.....	17
การจัดทำสารนิทัศน์.....	21
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก.....	23
พัฒนาการเด็กและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย.....	23
ความหมายและความสำคัญของการประเมิน.....	29

บทที่	หน้า
หลักการประเมินพัฒนาการ.....	30
ลักษณะของการประเมินพัฒนาการ.....	31
วิธีการประเมินพัฒนาการเด็ก.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
งานวิจัยในประเทศ.....	39
งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น.....	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูอนุบาลจากแบบสอบถามและ แบบสัมภาษณ์.....	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก จาก แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ.....	58
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	91
อภิปรายผล.....	93
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	97
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	97
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	103
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	121

สารบัญตาราง

ณ

ตารางที่		หน้า
1	ประชากรครูอนุบาลที่จัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก จำแนกตามสังกัดและขนาด.....	45
2	กลุ่มตัวอย่างครูอนุบาลที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัดและขนาดโรงเรียน.....	45
3	กลุ่มตัวอย่างครูอนุบาลที่ใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ.....	46
4	กรอบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
5	ข้อเสนอแนะและข้อแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ.....	50
6	จำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับทั้งหมด 412 ฉบับ จาก 500 ฉบับ จำแนกตามสังกัด.....	51
7	วันและเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และสำรวจ.....	52
8	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของครูและสังกัด.....	55
9	จำนวนและค่าร้อยละของครูอนุบาล จำแนกตามข้อมูลการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กและขนาดสังกัด.....	58
10	จำนวนครูอนุบาลจำแนกตามหลักฐานการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็กและสังกัด.....	75

สารบัญภาพ		ญ
ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ของแนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำสารนิทัศน์การเรียนรู้ของเด็ก การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และตัวแปรที่ศึกษา.....	47
2	ผลงานศิลปะเรื่อง สำนวป่า.....	77
3	ภาพวาดประกอบการเล่าเรื่อง.....	77
4	หน้าปกสมุดบันทึกโครงการต้นไม้ที่มีหัวใจ.....	77
5	ข้อมูลภายในสมุดบันทึก.....	77
6	ผลงานศิลปะจากหัวข้อที่ครูกำหนด	77
7	ผลงานศิลปะของเด็ก	78
8	สมุดผลงานคณิตศาสตร์.....	78
9	สมุดบันทึกเรื่องที่เด็ก ๆ อยากรู้เกี่ยวกับตนเอง.....	78
10	สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการปลูกถั่วอก.....	78
11	กล่องและแฟ้มเก็บผลงานเด็ก	79
12	ชั้นเก็บผลงานเด็ก.....	79
13	ชั้นไม้เก็บผลงานเด็ก	79
14	กล่องเก็บผลงานเด็ก.....	79
15	ชั้นเก็บแฟ้มผลงานเด็กและครู.....	80
16	ชั้นไม้เก็บสมุดงานของเด็ก.....	80
17	ชั้นเก็บผลงานเด็กแยกตามหลักฐานการเรียนรู้.....	80
18	กล่องและตะกร้าเก็บผลงานเด็ก.....	80
19	จุลสารสัมพันธ์จากโรงเรียนสู่บ้าน.....	81
20	บันทึกเพื่อลูกรัก.....	81
21	ข่าวสารอนุบาล.....	82
22	จดหมายสื่อสารสองทาง.....	82
23	ข่าวสารถึงผู้ปกครองนักเรียน.....	82
24	หน้าปกสมุดบันทึกลูกรัก	83
25	ข้อความสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครอง.....	83
26	แฟ้มสะสมผลงานนักเรียน	83

สารบัญภาพ

๘

ภาพที่		หน้า
27	เพิ่มสะสมงานระดับอนุบาล.....	83
28	เพิ่มสะสมผลงานนักเรียนระดับอนุบาล	84
29	เพิ่มสะสมผลงาน	84
30	เพิ่มสะสมผลงานของเด็กรายบุคคล.....	84
31	เพิ่มสะสมผลงานสร้างสรรค์.....	84
32	พอร์ตโฟลิโอของเด็กรายบุคคล.....	85
33	บอร์ดแสดงผลงานศิลปะของเด็กรายบุคคล.....	85
34	บอร์ดแสดงผลงานศิลปะของเด็กกลุ่มย่อย.....	85
35	ภาพถ่ายของเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมวันสำคัญ.....	86
36	ภาพถ่ายขณะเด็กทำกิจกรรมในชั้นเรียน.....	86
37	บอร์ดแสดงผลภาพถ่ายกิจกรรมศิลปะและพลศึกษา.....	86
38	บอร์ดแสดงผลภาพถ่ายกิจกรรมห้องอ่านหนังสืออนุบาล.....	86
39	บอร์ดแสดงผลงานของศิลปะเด็กรายบุคคล.....	87
40	บอร์ดบันทึกความดี.....	87
41	ผลงานศิลปะของเด็ก.....	87
42	แสดงบอร์ดนิทรรศการการเรียนรู้.....	88
43	เด็กนำเสนอผลงานด้วยตนเอง.....	88
44	ผู้ปกครองชมนิทรรศการ.....	89
45	เด็ก ๆ ชั้นเรียนอื่นร่วมชมนิทรรศการ.....	89